

FORORD

”Det ville have betydet så meget for Halldor, hvis et af hans huse fik lov til at stå i fred uden at blive bygget om”.

Sådan siger Lillemor Gunnløgsson i denne meget personlige bog, hvor hun fortæller om sit liv og ægteskab med arkitekt og professor Halldor Gunnløgsson og om deres tilværelse sammen i huset på Rungsted Strandvej. Et hus, som Halldor Gunnløgsson tegnede og byggede i 1959 som det hjem, der skulle danne ramme om deres tilværelse de næste mange år.

De fik 25 år sammen i huset. Halldor døde i 1985, men Lillemor Gunnløgsson blev boende i det smukke hus – og hun bor stadig i huset på strandgrunden ved Øresund. Et hus, hvor japansk-inspireret enkelthed, funktionalitet og æstetik har fået fri udfoldelse.

Nu er Lillemor ikke længere ejer af huset, men lejer. I sommeren 2006 købte Realea huset, og med dette køb kan Lillemor og alle andre beundrere af huset vide sig sikre på, at huset bevares intakt for eftertiden.

Og dermed bliver det, som Halldor Gunnløgsson havde håbet og ønsket. I dag står huset stort set, som dengang det blev bygget – og det vil det fortsat gøre. Lillemor har værnet om huset, og bortset fra to billeder og et gulvtæppe er intet lavet om eller flyttet rundt - til glæde for hende selv hver eneste dag og til glæde for kommende generationer, som kan nyde synet og blive inspireret af den arkitektur, som en af Realeas arkitekter efter sit første besøg beskrev sådan:

”Det er en åbenbaring at komme ind i huset og se panoramaudsigten og samspillet mellem ude og inde. Det åbne rum, den smukke pejs, soveværelset og køkkenet, der er elementer for sig. Det er udtryk for en rendyrket holdning til tingene. Lige meget hvor man ser hen, så hviler øjet. Det er en æstetisk nydelse. Det er så enkelt og elegant og har tillige det fine valg og behandling af materialerne. Det er rendyrket æstetik og sublim arkitektur”.

Realea A/S, November 2007.

HALLDOR GUNNLØGSSONS EGET HUS

Af journalist Maj Carboni

Man kan let komme til at gå forbi den snorlige hæk på Rungsted Strandvej 68 uden at vide, at der bag den ligger et af landets bedste eksempler på et enfamiliehus fra 1950'erne. Først når man kommer et godt stykke ned ad indkørslen, kan man se det enkle sortmalede træhus med fladt tag og hvide endegavle.

Der går lidt før Lillemor Gunnløgsson lukker den store trædør op, der går i ét med resten af huset. Hun hænger venligt gæstens jakke i det indbyggede skab bag en japansk skydedør, men ser lidt bekymret ud.

"Der er en lille fugleunge, som er fløjet ind i vinduet. Jeg tror, den har brækket ryggen", siger hun. "Jeg har prøvet at rejse den op flere gange, men den falder ned mellem terrassebrædderne hver gang". Hun prøver igen, men fuglen falder igen ned mellem brædderne. Lillemor ved godt, at der ikke er andet at gøre end at slå den ihjel, men hun kan ikke få sig selv til det. Hun beslutter sig for at kaste den i havet i håbet om en hurtig død. Hun får fugleungen op i en skål og går de få skridt ned til stranden ad en lille sti. Fuglen spjætter oven på vandet et øjeblik. Så ligger den stille.

"SUBLIM ARKITEKTUR"

Lillemor har ellers aldrig interesseret sig for fugle, men da hun flyttede ind i huset på Rungsted Strandvej med sin mand i 1959, købte hun en fuglebog. Siden dengang har hun hver eftermiddag drukket te i den sorte lædersofa, der er boltet fast i stuens ene ende. Det er hendes yndlingssted. Herfra kan hun følge fuglelivet på Øresund og se, hvordan havet ændrer sig fra blikstille til vildt bølgebrus afhængig af vejr og årstider.

Hun nyder også, at hun fra sofaen har udsigt ud over hele huset, der i princippet er ét stort rum. De eneste to døre er en skydedør til køkkenet og en skydedør til soveværelset, men den sidste står altid åben, så stue, spisestue og soveværelse går ud i ét. Husets to langsider består af store vinduespartier fra gulv til loft, så det virker som om, at haven mod vest og havet mod øst er en del af husets arkitektur.

"Jeg synes, det bedste ved huset er den forbindelse, der er mellem ude og inde", siger

Lillemor, der har boet mange forskellige steder som ung og elskede at flytte. Men huset på Rungsted Strandvej vil hun ikke væk fra: "Det er så dejligt, at alting er smukt. Det er måske ikke alle, der lægger mærke til det, men jeg synes, at det er en nydelse. Man bliver helt afhængig af at bo her", siger hun.

Huset er heller ikke et hvilket som helst hus. Det var Lillemors mand gennem 35 år, den berømte arkitekt Halldor Gunnløgsson, der byggede det til hende. Siden er huset blevet beskrevet som et sublimt og perfekt arkitektonisk værk i både danske og internationale arkitektbøger. I bogen *Scandinavian Modern Houses* står der blandt andet: "Den måde at planlægge et hjem for to personer var bestemt af Halldor Gunnløgsson i slutningen af 50'erne og dets enkelthed er næppe blevet overgået i skønhed eller gennemførthed af andre siden hen".

VÆRD AT BEVARE FOR EFTERTIDEN

Arkitekt Frants Frandsen fra ejendomsselskabet Realea husker tydeligt, første gang han så Gunnløgssons hus. Ud over at restaurere selskabets ejendomme arbejder han med at vurdere de ejendomme, som Realea overvejer at erhverve for at bevare for eftertiden.

"Det var en åbenbaring at komme ind i huset og se panoramaudsigten og samspelet mellem ude og inde. Jeg kom i en helt opløftet stemning. Det åbne rum, den smukke

Enkelthed og funktionalitet kendetegner Gunnløgssons hus i såvel form som indretning.

pejs, soveværelset og køkkenet, der er elementer for sig. Det er udtryk for en rendyrket holdning til tingene. Lige meget hvor jeg så hen, så hvilede øjet. Det var en æstetisk nydelse".

For Frants Frandsen er der ingen tvivl om, at Gunnløgssons hus bør bevares intakt for eftertiden, så også kommende generationer kan nyde synet og blive inspireret af arkitekturen: "Det er en klasse over de andre huse fra samme periode, som jeg har set. Det er så enkelt og elegant og har tillige det fine valg og behandling af materialerne. Det er rendyrket superæstetik og sublim arkitektur", siger han.

Tilmed fremstod huset stort set, som dengang det blev bygget, og der var kun behov for en meget lille restaureringsindsats. Lillemor har nemlig værnet om huset, og bortset fra to billeder og et gulvtæppe er intet lavet om eller flyttet rundt, siden hendes mand døde i 1985. "Det ville have betydet så meget for Halldor, hvis et af hans huse fik lov til at stå i fred uden at blive bygget om", siger hun.

INTELLEKTUEL BEGAVELSE

En anden beundrer af huset på Rungsted Strandvej er professor Tobias Faber, der er mangeårig arkitekturkritiker, forfatter til flere bøger om arkitektur og tidligere rektor på Kunstakademiets Arkitektskole. Derudover var han en nær ven af Halldor Gunnløgsson, helt tilbage fra dengang de som unge og nyuddannede arkitekter begge arbejdede på tegnestue i Stockholm.

"Huset er et af de smukkeste, der blev bygget på den tid. Det er helt igennem overbevisende og en meget begavet fortolkning af tidsånden", siger Tobias Faber, der mener, at Gunnløgsson var en af samtidens dygtigste arkitekter: "Han benyttede det, der lå i tiden på en meget overbevisende måde. Alt, hvad man kan præstere intellektuelt, det har han formået", siger Tobias Faber.

Netop intellektet var Halldor Gunnløgssons kendetegn på godt og ondt.

"Halldor var højt begavet. Han interesserede sig meget for moderne litteratur og filosofi og læste alt, hvad der blev skrevet af samtidens arkitekter", fortæller Tobias Faber. På den måde var han det direkte modstykke til Jørn Utzon, som Gunnløgsson kom til at gå i klasse med på Arkitektskolen. De var meget forskellige, men de beundrede hinanden og blev hurtigt venner.

”Utzon følte sig som en bondedreng ved siden af Halldor. Alt det intellektuelle havde Utzon ikke. Til gengæld havde han geniets skaberevne. Han kunne tegne huse, uden at han behøvede at læse sig frem til det. For ham var det indlysende, hvordan en opgave skulle løses. Gunnløgsson derimod nærmede sig arkitekturen ad den intellektuelle vej”, forklarer Tobias Faber. Venskabet og samarbejdet på skolen mellem Utzon og Gunnløgsson fik stor betydning for begges udvikling som arkitekter, men talenterne og personlighederne var for forskellige til, at det nære venskab kunne holde. De bevarede dog en stor respekt for hinanden gennem livet, selvom de sjældent sås, husker Tobias Faber.

FULGTE FUNKTIONALISMENS IDEALER

Da Gunnløgsson og Utzon blev færdige som arkitekter i 1942, rejste de begge til Stockholm, hvor de arbejdede på samme tegnestue et par år. Det var specielt værkerne af den svenske arkitekt Gunnar Asplund, som de ønskede at studere. Gunnar Asplund regnes som en af mellemkrigstidens helt store arkitekter, og han var en kilde til stor beundring for mange unge danske arkitekter, der i den periode tog til Stockholm for at arbejde, deriblandt Tobias Faber. Gunnar Asplund var fremtrædende inden for 1920'ernes nyklassicisme, men brød så igennem med et helt nyt formsprog og blev en af pionererne for funktionalismen i Norden. Asplunds arbejde og tanker gjorde stort indtryk på den unge Gunnløgsson, husker Tobias Faber:

”Halldor sugede til sig i den tid, vi var i Stockholm. Han betragtede Asplund som det store talent og den store mester. Asplunds tanker blev en forudsætning for Gunnløgssons indstilling til sit fag igennem hele hans virke som arkitekt. Hos Asplund fandt han en almengyldighed, som tilfredsstillede både hans intellekt og hans følsomhed som bygningskunstner. I de fyrre år, hvor Gunnløgsson fungerede som arkitekt, forfulgte han altid funktionalismens idealer og talte altid for, at bygningerne skulle fungere på en smuk måde”, siger han.

Funktionalismen, der var et kulturoprør fra dele af venstrefløjen, opstod som en reaktion på arbejdernes elendige forhold efter første verdenskrig. Man ønskede et brud med fortiden og en ny og bedre måde at leve på. Der skulle være lys og luft i boligerne, så vinduerne blev til store glaspartier, der åbnede op mellem ude og inde. Arkitekturen skulle være baseret på ren funktion uden dekorationer og symbolsk betydning. Materialerne og deres udtryk blev i stedet husets udsmykning. Formen skulle afhænge af funktionen - ikke omvendt.

Udsigten til Øresund er en integreret del af Gunnløgssons hus. Halldor elskede blæst og bølger, mens Lillemor bedst kan lide stille vejr.

Huset, som Gunnløgsson senere skulle komme til at bygge på Rungsted Strandvej, bærer da også tydeligt præg af denne tankegang.

Da Halldor Gunnløgsson kom tilbage til Danmark, arbejdede han på en tegnestue i nogle år, hvorefter han startede sin egen tegnestue sammen med arkitekten Jørn Nielsen. Gunnløgssons flid var legendarisk, husker Tobias Faber.

”Han elskede de udfordringer, der lå i arkitektkonkurrencernes stadig nye problemstillinger. Når han om sommeren tog op til sit ensomt beliggende sommerhus i seks-syv uger, tog han alle nye konkurrenceprogrammer med. Han arbejdede hver eneste dag og vendte hjem til tegnestuen med gennemtænkte, afklarede løsninger”, fortæller Faber.

Gunnløgssons indsats gav næsten altid bonus. Ingen andre arkitektfirmaer har hentet så mange præmier hjem. Det blev til 16 i alt, og mange af dem blev realiserede. De mest kendte er den nye del af Udenrigsministeriet i København og rådhuset i Tårnby. Det var partneren Jørn Nielsen, der tog det store slid med projekternes gennemførelse, men det betød dog ikke, at Gunnløgsson kastede ansvaret fra sig, når skitsen var færdig. ”Den asplundske moral krævede jo netop fordybelse i alle byggeriets faser med gennemarbejdning af bygningernes konstruktion og med gennemarbejdning af detaljer og valg og behandling af materialer og inventar”, fortæller Tobias Faber.

Da Halldor Gunnløgsson levede, var der ild i kaminen hver lørdag og søndag, når der var gæster. Nu tænder Lillemor mest op i foråret og i efteråret, når der er lukket for varmen i gulvet.

EN SKARP KRITIKER

Samtidig med arbejdet på tegnestuen blev Gunnløgsson ansat som lærer på Arkitekt-skolen, hvor også Tobias Faber arbejdede. Senere blev de begge professorer samme sted, og Faber blev desuden udnævnt til rektor.

”Halldor var den dygtigste af lærerne og hans afdeling den mest søgte. Eleverne syntes, han var meget inspirerende, fordi han kunne formulere sig storartet, kendte alt, hvad der var blevet lavet af moderne arkitektur, og kunne fortælle begejstret om det. Han havde stor indflydelse på kvaliteten af den generation af arkitekter, der blev uddannet på det tidspunkt. Med hans engagement og ansvarsfølelse over for kvaliteten af uddannelsen, kunne han ikke undgå at vinde gehør, og han fik medindflydelse på mange vigtige beslutninger”, husker Tobias Faber.

Halldor Gunnløgsson var også meget aktiv i tidens faglige debatter. Han tilrettelagde store offentlige arrangementer, hvor forskellige arkitektoniske projekter blev gennemgået. Ofte blev projekterne hakket synder og sammen – specielt af Gunnløgsson selv, der hadede letkøbte virkninger, fortæller Tobias Faber:

”Halldor talte vældigt godt og formulerede sin kritik meget præcist. Han kunne dog være unødigt skarp, og det gjorde ham ikke altid lige populær. I sin kompromisløshed kunne han overse de kvaliteter, som anderledes tænkende arkitekter havde. Der var en hel del, der ikke brød sig om ham og syntes, han var arrogant, men han var absolut respekteret, fordi han var så dygtig både som arkitekt og kritiker”.

Halldor Gunnløgssons kritiske sans blev også et problem i forholdet til studiekammeraten Jørn Utzon. De ville gerne arbejde sammen, men de var for forskellige til, at det kunne lade sig gøre, mindes Tobias Faber. I starten var Utzon mest Gunnløgssons ven, men efterhånden gled de fra hinanden og Utzon kom i stedet tættere på Tobias Faber, som flere gange arbejdede sammen med Utzon.

”Det gik godt, fordi jeg arbejdede under ham og fulgte hans intentioner. Det kunne Gunnløgsson ikke. Så kom der noget kritisk ind. Han var på sin vis for dygtig til at indordne sig under en stor kunstnerisk vilje, som ikke var hans egen”, siger Tobias Faber, som flere gange forsøgte at invitere Gunnløgsson og Utzon til middag sammen. Det blev dog aldrig rigtig vellykket, fortæller han.

KÆRLIGHED PÅ TVÆRS

Lillemor Gunnløgsson sidder i sofaen med sin te, mens hun tænker tilbage. I Øresund uden for vinduet sejler Norgesfærgen forbi, som den gør hver eftermiddag. Lillemor er født og opvokset i en lille by i Norge. Som ung flyttede hun hjemmefra for at gå på en international husholdningsskole, der mest var kendt på grund af de gode muligheder for også at stå på ski.

På skolen mødte hun to danske piger, som hun senere besøgte i København. Hun blev så fascineret af byen, at hun besluttede sig for at flytte dertil som 17-årig. Lillemor boede på et pensionat i Bredgade, hvor hun mødte sin første mand. De var gift i 12½ år, indtil Lillemor og Halldor mødte hinanden.

”Dengang boede vi begge to på Strandvejen. Halldor havde bygget et hus på den anden side af vejen, som han inviterede os hen for at se. Fra den dag af begyndte vi at komme meget sammen”, fortæller Lillemor. Det blev begyndelsen på et kærlighedsforhold mellem Halldor og Lillemor, der skulle vare resten af deres liv.

”Det er jo næsten 50 år siden. Dengang var det ikke så nemt at blive skilt, som det er i dag. Det vakte stor forargelse, og vi mistede mange af vores venner på det. Halldor havde tre børn, og det gjorde det ikke lettere”, fortæller Lillemor. Det nyforelskede par flyttede sammen på Halmtorvet i en lejlighed, som de lejede af musik- og teaterforlæg-

Der er knap 50 år mellem de to billeder, men helt i Gunnløgssons ånd er stort set intet ændret, hverken møbler eller indretning.

ger Hanne Wilhelm Hansen. Her fik de den første inspiration til huset på Rungsted Strandvej, som Halldor senere tegnede til dem.

”Lejligheden lå på øverste etage og var faktisk ét stort rum med vinduer hele vejen hen. I den ene ende stod der en sofa og i den anden ende var sengen. I midten stod der et spisebord. Vi var meget glade for den måde at bo på”, fortæller Lillemor, og netop den måde at indrette rummet på kom til at gå igen, da de byggede deres eget hus.

HUSET PÅ TEGNEBRÆTTET

Efter tre år i en lejlighed i Kartoffelrækkerne i København besluttede Halldor og Lillemor sig for at bygge deres eget hus.

”Det er godt at bo i lejlighed om vinteren, men om sommeren er det dejligt med en have. Jeg er selv opvokset i en villa og er meget interesseret i havearbejde. Da vi boede i byen, tog vi meget op til Tisvilde for at bade. Så tænkte vi, at vi jo lige så godt kunne bo ved vandet og så tage ind til byen, når vi havde lyst til det”, fortæller Lillemor, som ellers var glad for at bo tæt på udstillinger, teatre og byens andre kulturelle tilbud.

En dag kørte Halldor og Lillemor en søndagstur op langs Strandvejen. Lige før Rungsted Havn så de et skilt med en grund lige ved havet, der var til salg. Halldor var

straks interesseret og kontaktede bygmester Jensen, der ejede alle grundene ved stranden. Han skulle flytte til Schweiz og solgte derfor ud af grundene.

”Grunden kostede 25.000 kroner. Det, syntes vi, var forfærdelig dyrt på det tidspunkt, men vi troede, at grunden ved siden af hørte med i prisen. Vi tænkte, at vi så kunne bygge to huse og sælge det ene”, fortæller Lillemor. Da Halldor efterfølgende var til møde med bygmesteren, fik han at vide, at det kun var halvdelen af den grund, de havde set, der kostede 25.000 kroner.

”Det var noget af et chok, men på det tidspunkt var Halldor allerede i gang med at tegne huset. Det var han så optaget af, så vi købte grunden alligevel”, siger Lillemor.

INSPIRATION FRA USA – TÆT PÅ NATUREN

Halldor Gunnløgsson var ikke den eneste arkitekt i vennekredsen, der valgte at bygge hus til sig selv. Den første var studiekammeraten Jørn Utzon, som i 1953 byggede sit enfamiliehus på en stor skovgrund i Hellebæk.

”De huse, som arkitekterne bygger til sig selv, er uhyre interessante, fordi de indeholder nogle helt andre frihedsgrader i forhold til bestillingsopgaver, hvor arkitekten er bundet til en bygherres ønsker og krav. Så prøver de deres tanker og idéer af på sig selv”, siger Realeas arkitekt Frants Frandsen. Og det var også tilfældet for Gunnløgssons hus, husker Tobias Faber:

”Huset var på mange måder, som Halldor selv ønskede, at arkitektur skulle være”, siger Tobias Faber, som er af den overbevisning, at det er i huset i Rungsted, at Gunnløgssons evner bedst kommer til udtryk: ”Utzons eget hus fra 1953 og Erik Christian Sørensens fra 1955 blev opført som de første, men Gunnløgssons hus har sine helt egne kvaliteter”, siger han.

Både Gunnløgsson og Utzon lagde stor vægt på husets sammenhæng med naturen, hvilket blandt andet kom til udtryk i form af store glaspartier. De var begge inspireret af arkitekturen i USA og specielt den tyskfødte arkitekt Mies van der Rohe. Hans huse var reelt glaskasser, der lå midt i naturen i så tæt kontakt med omgivelserne som muligt og med panoramaudsigten og udsigten til haven som helt afgørende.

Halldor Gunnløgsson var selv i USA efter krigen, hvor han mødte Mies van der Rohe

Lillemors bedste minde fra huset på Rungsted Strandvej er hverken møbler, kunst eller bøger, men hendes mand Halldor Gunnløgsson. De boede sammen i huset i 25 år.

Den stilrene enkelthed stiller krav til livet i huset. Hver gang Lille-mor køber en ting, skal noget andet smides ud. Det sværeste er at skille sig af med bøgerne, synes hun.

personligt, fortæller Lillemor: "Han blev meget inspireret af ham og den tyske pavillon, som han byggede til Verdensudstillingen i Barcelona i 1929".

DET ÅBNE RUMFORLØB

Selvom Mies van der Rohes bidrag til Verdensudstillingen kun eksisterede i de få måneder, som udstillingen varede, fik pavillonen langvarig indflydelse på eftertidens arkitektur. Dens åbne flydende rumforløb under et fladt tag var et klart udtryk for en helt ny rumopfattelse. Tagformer med rejsning havde i århundreder været som et låg over fantasien.

Husets hovedkonstruktion, der skulle bære taget, skulle holde sig inden for taktfaste rammer, som satte grænser for planløsningen og dermed for rummenes udformning. Da der kom nye materialer efter krigen, blev det muligt at bygge flade tage. Dermed kunne man lade rummene flyde sammen i et åbent rumforløb, der ikke var bundet af begrænsninger i konstruktionen. Mies van der Rohes pavillon på Verdensudstillingen var et vendepunkt i denne nye rumopfattelse.

Den nye måde at tænke rum på, var også afgørende, da Halldor Gunnløgsson begyndte på tegningerne til huset på Rungsted Strandvej.

"Vi var enige om, at vi skulle have et hus, hvor det hele var åbent", fortæller Lillemor, og faktisk ønskede Lillemor huset mere åbent, end Halldor selv havde tænkt det fra start.

"Oprindeligt skulle der have været skydedøre mellem stuen og spisestuen, men det var jeg imod, og så blev de fjernet. Der skulle også have været en skydedør mellem forstuen og resten af rummet, men det var jeg også meget imod. Halldor sagde, at når han sad og tegnede, og der kom et bud med varer, så ville han blive forstyrret. 'Men der kommer jo ingen bude,' sagde jeg. Og så forsvandt den dør også. Jeg syntes, at det var så skønt med et hus uden så mange døre. Det er dejligt, at man kan se fra det ene til det andet", fortæller hun.

INSPIRATION FRA JAPAN - ENKELTHEDEN

Selvom Halldor Gunnløgsson var meget inspireret af Mies van der Rohe, kom inspirationen til hans hus på Strandvejen først og fremmest fra Japan, fortæller Lillemor. Det

gælder brugen af skydedøre i stedet for traditionelle døre, og det gælder husets enkelthed og dyrkelsen af det æstetiske.

"Efter krigen udkom der mange bøger om japanske huse, som inspirerede mange arkitekter. Vi kunne godt lide enkeltheden og det, at der ikke var så mange møbler", siger hun, hvilket også hang sammen med, at de begge netop var kommet ud af deres tidligere ægteskaber, da huset blev tegnet.

"Da vi blev skilt og skulle flytte sammen, havde vi to af alting. Derfor syntes vi, at det var dejligt ikke at have så meget i vores nye hus", fortæller Lillemor.

I bogen Bag Hækken om det danske parcelhus' historie står der, at i Gunnløgssons hus "er den japansk inspirerede forenkling af boligen drevet til sit yderste. Gunnløgsson var især inspireret af det cirkulære japanske stolpehus, hvis tatamimåtters (gulvmåtters) størrelse bestemte alle andre mål i huset".

I huset i Rungsted er det ikke tatamimåtter, der er på gulvet, men grønlig marmor. Det er den samme marmor, som Gunnløgsson brugte til Tårnby Rådhus. Der var noget tilbage fra stenhuggeriet, som Halldor købte til sit eget hus.

"En af de ting, der gør huset sublimt og som bevirker, at det måske fremstår lidt overlegent, er det forhold, at der er lagt marmor på hele husets dæk. Selv i garagen og det overdækkede indgangsparti går det igen. Det er som om, at huset ved at være bygget på én homogen plade udgør et afgrænset og samlet kontinent i sig selv", siger Frants Frandsen.

Han roser også den gennemførte enkelthed i huset, der gælder lige fra den arkitektoniske grundidé til valg af kunst på væggene: "Det er spartansk i indretning og arkitektonisk bearbejdning, men samtidigt righoldigt i ånd og kunstnerisk nerve. Der er ingen pynt. Huset er faktisk bare to langsider i glas med panoramaudsigt til havet og til haven. Man kan næsten ikke gøre det enklere. Det er arkitektens kompromisløse, æstetiske sans, der her har skåret alt det uvæsentlige fra. De er begge to super-æstetikere, der ikke behøver nips og pyntepuder rundt omkring for hyggens skyld. Arkitekturens renhed er nok i sig selv. De har kun lidt inventar, men det, der er, er udsøgt og godt. Det er ligesom hellere at ville købe én god flaske vin i stedet for to halvgode", forklarer Frants Frandsen.

Huset stiller krav til, at man indretter sig på dets præmisser. Der er ikke plads til overdådighed eller til at indrette sig på mange forskellige måder. Men det har aldrig generet Halldor og Lillemor. Tværtimod.

Det er tydeligt at se i huset, at der er kælet for detaljerne. Alt er fintslebent og gennemtænkt. Ovnene i køkkenet er gemt bag en låge, der matcher væggene, og varmen er lagt i gulvet, så radiatorer ikke skal ødelægge helhedsindtrykket. Stuen få møbler er designet af Arne Jacobsen og Poul Kjærholm. Pejsten er et kunstværk i sig selv, og fjernsynet på sofabordet ligner mere en skulptur end et tv. Selv samspelet mellem ude og inde, havemurene, de klippede hække og de små bede i haven er præcise i kompositionen med bygningens horisontale linjer. "Æstetikken har fået fri udfoldelse", siger Frants Frandsen.

Inspirationen fra Japan er så gennemført, at der gennem tiden har været mange besøge fra japanske arkitekter. "De fortæller, at sådanne huse ikke længere bliver lavet i Japan, så de synes, det er sjovt at se huset her", fortæller Lillemor, der er glad for at kunne vise huset frem for dem og de mange arkitekturstuderende, der har læst om det.

Det var typisk for arkitekterne også på den tid, at de fik inspiration udefra, men den danske ånd slår alligevel igennem, fortæller Frants Frandsen: "Idéen med at opbygge i faste moduler og brugen af stolper peger tilbage på traditionel dansk byggestil. Tænk blot på bindingsværkskonstruktionens modulære taktfasthed".

Den grønlig marmor, der går igen i hele huset, er den samme, man finder på Tårnby Rådhus, som Halldor Gunnløgsson tegnede i 1959.

MATERIALEVALGET ER AFGØRENDE

Blandt funktionalismens arkitekter slog den danske ånd også igennem, når det gjaldt gode håndværksmæssige traditioner og materialer af høj kvalitet. Det var en del af funktionalismens ideal, at materialerne og arkitekturen skulle hænge sammen.

I Gunnløgssons hus går enkeltheden igen i valget af materialer, der stort set kun består af træ, glas, tegl og marmor. "Det lå i tiden at bygge i træ. Det er også en gammel dansk tradition i temperament og et udtryk for blødhed, venlighed og et godt indeklima", fortæller arkitekt Frants Frandsen, og fortsætter:

"Træ er et organisk og blødt materiale, som i Gunnløgssons hus giver en god kontrast til de hårde materialer som glaser og de hårde teglmure i endegavlene. Indvendig spiller husets sortbejdsede, silkeslebne mahognivægge også smukt sammen med det hårde stenmateriale på gulvet".

Gunnløgsson insisterede på, at alle væggene skulle være af træ, selvom netop dette materialevalg skabte lidt problemer under byggeriet af huset.

"Kommunen nægtede trævægge i et badeværelse", siger Lillemor, "men det ville Halldor ikke finde sig i, så han tog op på kommunen for at tale med dem. Han argumenterede med, at der jo gerne må være trævægge i en sauna, og så fik vi lov til at få vores trævægge på badeværelset mod, at vi ikke lavede brusebad. Jeg var ligeglad, for jeg elsker karbad. Min mand var lidt ked af det, men han spillede meget tennis, og så kunne han få sit brusebad der", husker Lillemor.

ARKITEKTER TIL MIDDAG

Det tog omkring et år at bygge huset. Lillemor husker, at de flyttede ind nytårsaftens dag i 1959. "Det gik rimeligt stærkt, for der var jo ikke så mange møbler at flytte rundt på, så vi havde gæster til middag samme aften", siger hun.

Sankt Hans aften holdt parret et stort indvielsesgilde, og det skulle ikke være sidste gang, at der blev inviteret gæster på Rungsted Strandvej.

"Huset egner sig godt til at have gæster, for der er jo god plads. Det ser godt ud med piger i flotte kjoler til de sorte vægge. Gæsterne synes også godt om at være her, specielt arkitekterne", fortæller Lillemor. Tobias Faber var en af de arkitekter, der ofte

kom til middag i huset. Nogle af de andre var arkitekt og møbeldesigner Poul Johan og Hanne Kjærholm samt Vilhelm Wohlert, der sammen med Jørgen Bo tegnede kunstmuseet Louisiana i Humlebæk.

”Arkitekter har det med at komme sammen med arkitekter. Vi holdt middage sammen, så ofte vi kunne, og sås i det hele taget meget. Vi diskuterede samtidens nye arkitektur. Vi kunne være meget uenige, men havde de samme forbilleder som for eksempel Mies van der Rohe og Frank Lloyd Wright”, siger Tobias Faber.

HVERDAGEN I HUSET

Når der ikke var middage og sammenkomster, var livet på Rungsted Strandvej anderledes stille. Halldor tog af sted hver morgen og kom hjem klokken seks, mens Lillemor var alene i huset hele dagen. Naboerne var der ikke meget kontakt til, men Lillemor har aldrig følt sig ensom.

”Jeg er vant til at være alene. Om formiddagen ordnede jeg huset, og så var jeg i haven hele eftermiddagen. Derudover har jeg altid dyrket gymnastik”, siger hun, og en gang om ugen tog hun ind til byen og spiste frokost med sin mand på tegnestuen.

”Jeg ville gerne lære dem at kende. På den måde kunne jeg følge lidt med i, hvad der skete, så vi bedre kunne snakke om tingene. Jeg kom dog ikke så meget på akademiet, for jeg syntes også, at han skulle have noget for sig selv”.

Da Halldor og Lillemor boede i byen, gik hun ofte til forelæsninger på Kunstakademiets Arkitektskole: ”Jeg tænkte, at når jeg nu var gift med en arkitekt, så måtte jeg jo sætte mig lidt ind i det. Dengang kunne man høre Steen Eiler Rasmussen, Kay Fisker, Hother Paludan og C. Th. Sørensen på en uge. Da vi så flyttede herud, blev det lidt langt at tage frem og tilbage”.

Om aftenen og om søndagen sad Halldor og arbejdede ved skrivebordet derhjemme. ”Han havde travlt både som professor og på tegnestuen, hvor han efterhånden fik fyrrer medarbejdere under sig. Det, syntes han selv, var for meget, for han var samtidig meget glad for sit job som underviser. De studerende ville gerne have, at han holdt foredrag om, hvordan man vandt så mange konkurrencer. Han sagde, at det vigtigste var, at man deltog. Han deltog selv i alle de konkurrencer, som han fandt interessante – og det var de fleste”, erindrer Lillemor.

Lakskålen købte Halldor og Lillemor på en rejse i Japan. Dens røde farve gav inspiration til farven på den indbyggede reol i gangen.

DET ENKLE LIV

Den enkelthed, der er kendetegnet ved huset på Rungsted Strandvej, fik også indflydelse på parrets liv, mener Tobias Faber: ”Livet i huset var ligesom huset selv: Forenklet og smukt. Huset stiller krav til, at man indretter sig på dets præmisser. Halldor og Lillemor var nødt til at holde en bestemt orden og rydde op efter sig hele tiden. Der er ikke plads til overdådighed eller til at indrette sig på mange forskellige måder. Det kræver en vis strenghed, for man skal passe på, hvad man kommer ind i huset af ting og møbler”, siger han.

Det kan Lillemor sagtens nikke genkendende til: ”Vi har flere gange prøvet at flytte rundt på møblerne, men de bliver altid flyttet tilbage igen. Sofaen er jo boret fast, så man må stille møblerne ud fra den”, siger hun. Kravene til det enkle liv i huset har dog aldrig generet hende.

”Det er en lettelse. Tidligere når vi var ude at rejse, så købte vi jo alt muligt med hjem, og på den måde fik man så meget ragelse. Nu bliver man nødt til at smide noget ud, hvis man køber noget nyt. Derfor skal det, man køber, være bedre, end det man har, og så køber man ikke så meget. Det værste er at skille sig af med bøgerne. Men jeg har efterhånden vænnet mig til at smide de bøger ud, som jeg aldrig kommer til at læse mere”, fortæller Lillemor.

Selvom huset ikke rummer meget, så manglede Halldor eller Lillemor aldrig noget. Det eneste, de savnede, var et gæsteværelse, bl.a. når der var besøg af Halldors børn, og af den grund begyndte Halldor at tegne et gæstehus, men kunne hurtigt se, at det ville ødelægge huset.

”Vi tænkte i stedet på at udvide garagen og bruge dét som gæsteværelse, så det ikke ville ødelægge helhedsindtrykket. Halldor ville også gerne have et sted, hvor han kunne sidde og tegne, når han skulle gå af på tegnestuen og på akademiet”, fortæller Lillemor. Han nåede dog aldrig at føre planerne ud i livet, før sygdommen indhentede ham.

HAV OG HAVE

”Er det ikke flot nu, hvor roserne er kommet”, spørger Lillemor, der nyder udsigten fra husets træterrasse mod øst. Der er flere, der mener, at hun burde fjerne roserne, fordi de breder sig, men det, synes hun, ville være synd.

”Den rosa farve er så flot med havet i baggrunden og så holder de på sandet, når det stormer”, siger Lillemor. Når det blæser for meget til at sidde ved havet, går hun om i haven på den anden side af huset, der ligger helt i læ.

Da Halldor og Lillemor købte grunden, skrånede den ned mod havet, men de fik den

gravet ud, for at komme lidt væk fra Strandvejen, selvom der dengang kun var trafik lørdag og søndag, når folk var på udflugt.

”Min mand lavede haven i bede, men det var mig, der bestemte, hvad der skulle plantes. Jeg plantede Rododendron, roser og lavendler op mod indkørslen. Det var meget flot, men det viste sig, at jeg ikke kunne tåle lavendler. Hver gang jeg gik forbi, begyndte jeg at hoste, så jeg måtte grave dem op igen”, siger Lillemor.

Lavendlerne var ikke det eneste idé, som parret blev nødt til at droppe igen. Det tog også sin tid at finde den rette farve til væggene i huset.

NATUREN BESTEMTE FARVEN – OG KUNSTEN

Træværkets sorte farve på husets yderside var en del af den arkitektoniske idé, men at det sorte også skulle gå igen indvendig, var ikke med i planen fra start af.

”Oprindeligt havde vi tænkt os, at huset skulle være som en sort æske, der var fuld af farver, når man lukkede den op. Jeg havde klippet nogle smukke farver ud fra forskellige tidsskrifter, som vi fik malet væggene i”, fortæller Lillemor. Men da maleren var færdig, var det tydeligt, at det var helt forkert.

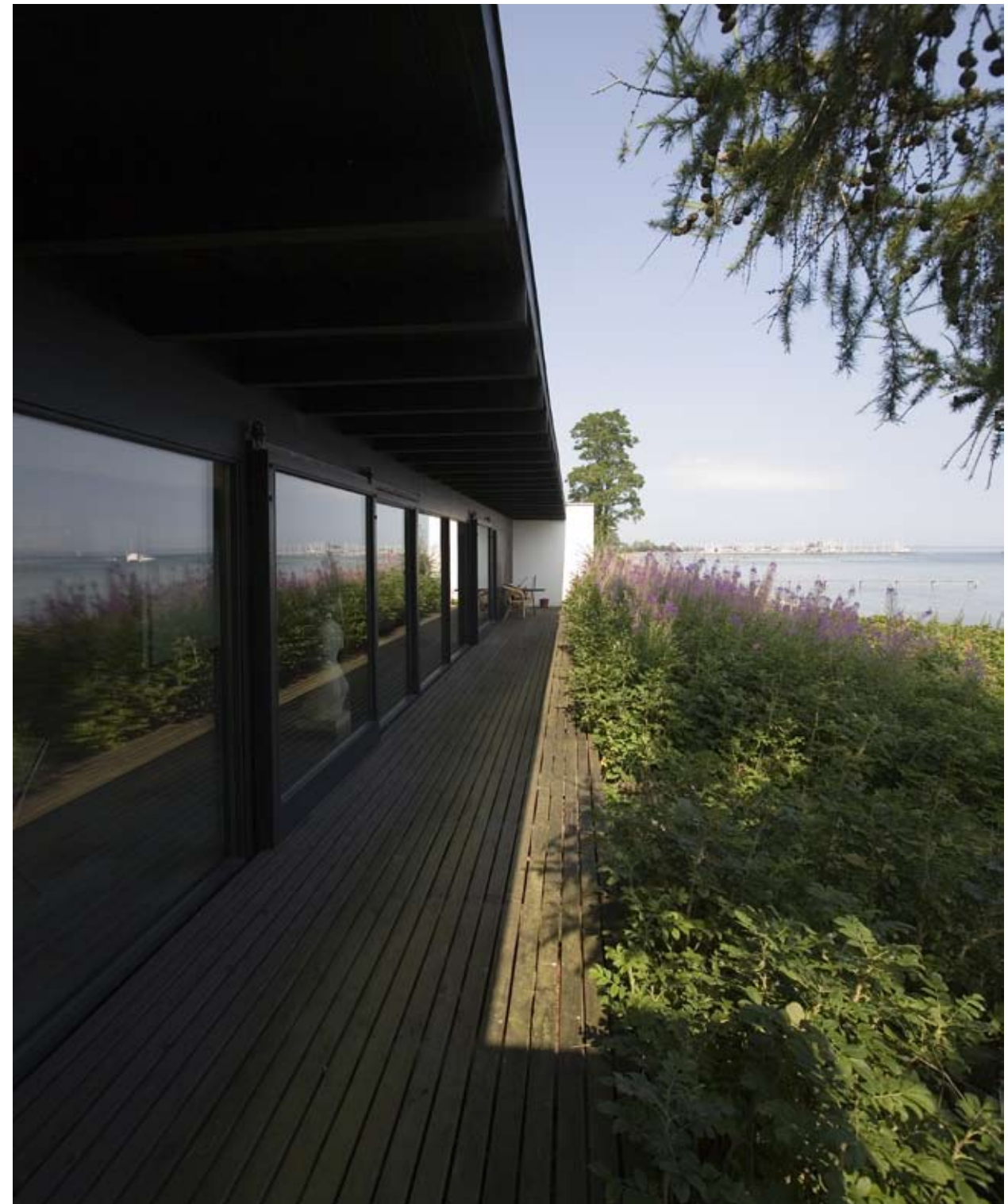
”Naturen gør sig så meget gældende i huset, at der ikke er plads til så mange farver. Så fik vi malet væggene sorte. Det var en stor gevinst, for så var der ligesom en afslutning på huset”, siger Lillemor.

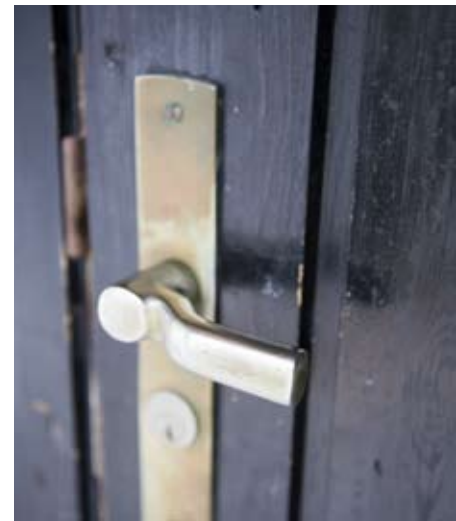
Den ny farve på væggen betød til gengæld, at et af husets kunstmalerier ikke længere passede helt så godt, og maleriet blev derfor en af de ganske få ting, der blev skiftet ud. ”Vi havde købt et fransk billede, som vi var meget glade for, men det så ikke så godt ud på den sorte væg”, siger Lillemor, som senere fandt det billede af kunstmaleren Arne Haugen Sørensen, der nu hænger i stuen.

”Han havde det hængende hos sig selv, da jeg besøgte ham i Spanien. Jeg kunne med det samme se, at det ville være flot på vores sorte vægge og spurgte, om han ville sælge det. Det ville han heldigvis gerne”, fortæller hun.

Det er generelt kendetegnende for indholdet i huset, at det er nøje udvalgt. Møblerne er små kunstværker i sig selv, der er designet af arkitekten Arne Jacobsen og af Poul Kjærholm, der var nær ven af Gunnløgsson og en af samtidens største møbelkunstnere. Husets andet maleri er af Bjørn Nørgaard, og torsoen i gips, der står foran vinduespartiet mod Øresund, er lavet af Gerhard Henning.

Ud over den nøje udvalgte kunst hænger der kun ganske få andre ting på væggene,

hvoraf de fleste er fundet på rejser rundt i verden. Den direkte inspiration til huset kom da også fra en af parrets mange rejser til Japan. Her fandt de den store smykkeboks, som er det eneste møbel i soveværelset ud over sengen, og den røde lakskål, der står ved skydedørene i entréen.

”Vi købte den som inspiration til den her røde farve”, siger Lillemor og peger på den indbyggede reol i lakrød, der er placeret mellem de sorte skydedøre ved husets hoveddør.

VILLE BEVARE Huset

Da Halldor var 67 år, blev han syg. Han fik konstateret en særlig aggressiv form for sclerose. Sygdommen begyndte i benene, så han ikke kunne fortsætte sit arbejde på tegnestuen, men det forhindrede ham dog ikke i at ville deltage i en arkitektkonkurrence om at tegne Københavns Havn, så han tegnede ved skrivebordet derhjemme. Idéen, der senere er blevet rost ganske meget, indbefattede blandt andet et musikhus, der skulle tegnes af Halldors gamle studiekammerat Jørn Utzon.

Mens Halldor var i gang med tegningerne, spredte sygdommen sig til armene, så han ikke selv kunne færdiggøre projektet. Lillemor forslog, at han skulle ringe til en af sine tidligere elever, som han havde været meget begejstret for. Han var egentlig selv i gang med et

projekt, men det lagde han fra sig med det samme for at hjælpe Halldor. Da Gunnløgsson til sidst blev for syg til at være hjemme, kom eleven ind på hospitalet og modtog Halldors instrukser til at tegne projektet færdigt. Otte dage efter at Halldor døde, vandt han førstepladsen i konkurrencen. Lillemor var inde på Københavns Rådhus for at modtage prisen.

”Det ville jeg gerne have undt ham at opleve. Han ville have været så stolt. Det blev dog som Halldor havde forudsagt: Projektet blev lagt i en skuffe og glemt”, siger hun.

Gunnløgsson selv er dog langt fra glemt. Efter hans død er såvel rådhuset i Tårnby som huset på Rungsted Strandvej blevet fredet.

”Det glædede mig meget, fordi jeg ved, at det ville have glædet Halldor”, siger Lillemor, som i 2006 solgte deres fælles hus til Realea. Dermed er hun sikker på, at det vil blive bevaret for eftertiden i sit originale udtryk og stand. Selvom huset er fredet, har fredningsmyndighederne ikke råd til at sende folk ud hele tiden for at sørge for, at der ikke bliver lavet noget om, mener hun.

”Folk er jo helt syge for at lave om. Derfor er jeg glad for, at vores hus her i Rungsted nu bliver bevaret, som det i sin tid er tegnet. Det ville have betydet meget for Halldor”, siger Lillemor Gunnløgsson.

"Da vi havde boet her i huset i 10 år, snakkede vi om at flytte tilbage til byen igen. Jeg fandt mange forskellige forslag på lejligheder, men Halldor syntes altid, at der var noget i vejen. Til sidst sagde jeg, at jeg troede, at han slet ikke ville flytte fra huset. "Jeg vil gerne have, at bare ét af de huse, som jeg har bygget, skal blive stående, som det er. Så snart man sælger huset og flytter fra det, så laver folk noget om på det", sagde han. Så blev vi boende", slutter Lillemor.

Lillemor Gunnløgssons yndlingssted er sofaen, hvorfra hun har første parket til udsigten over Øresund og samtidig kan se hele huset.